

СЪЕЗД МАТЕРИАЛЛАРИ—ОММАГА!

Ўзбекистон ССР сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамияти ҳозирги кунларда ўзининг асосий эътиборини жонажон партиянинг XXII съезди қарорлари ва даврий манифести бўлган КПСС Программаларининг тарихий аҳамиятини кенг ташқиришга қаратади. Бу ишга 26 минг аъзони бирлаштирган 1525 бошланғич ташкилот жалб этилган.

Жамият правленийси съезд материаллари ҳақида лекция ўқиш ва маҳаллий лекторларга ёрдам бериш мақсадида тарихий, иқтисодий, филолог ва бошқа турли соҳаларнинг мутахассислари ҳамда маҳаллий лекторлардан бир қанчасини республикамизнинг шаҳар ва областларида юборди. Шу кунга қадар съезд материаллари юборилган 41690 лекция ўқилди.

Жамият XXII съезди бағишланган 5 та брошюра, 15 та лекция тексти нашр этилди. Жумладан иқтисод фанлари доктори Ш. Ўлмасбоев ва С. А. Силивановнинг «Ўзбекистон саноати КПСС XXII съездида», тарих фанлари кандидати Х. Саидовнинг «Ўзбекистон Компартияси пачтачиликни янада ривожлантириш учун курашда», юридик фанлари кандидати Г. Шурининг «Социализмнинг буюк принциплари», И. В. Володиннинг «Коммунизм — бутун инсониятнинг порлоқ истибодоти», Е. М. Ёлқонинг «КПСС XXII съезди — коммунизм курувчилар съезди» ва бошқалар.

Жамиятнинг Республика Правленийси Ўзбекистон ЛКММ Марказий Комитети, Ўзсавпроф, Малайчи министри, Олий ва ўрта таълим министрига ва бошқа жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда турли маршуртал бўйича агитсозлов, агитпоезд, агитмашиналарни ташкил қилаётганлиги яхши натижалар бермоқда.

Ҳозир республикамизнинг турли районлари ва шаҳарларида кўпсонли лекторларнинг семинарлари ва турли хил курслари ишлаб турибди. Малайчи лекторлари етиштириш мақсадида жамиятнинг Оржоникидзе район бўлими «Лекторлик савияти мактаби»ни ташкил қилди. Ҳозир бу мактабда 48 киши ўқимокда. Бундай мактаб яқинда Чирчиқ шаҳрида ҳам очилди. Тез орада област марказларида съезд материаллари тўғрисида лекция ўқувчи хотин-қизларнинг семинарларини ўтказиш планлаштирилган. Жамият правленийси КПСС XXII съезди материалларини пропанда қилиш ва бу ишга ҳаёт билан боғлаб олиб боришга эришиш учун барча чораларни қўймоқда.

Қ. ФОЗИЛХУЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамият правленийси раисининг ўринбосари.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ЖАМОАТЧИЛИК—КАТТА КУЧ

Тошкентнинг Киров район партия ташкилотлари кенг жамоатчилик коммунистлик қурилиш вазирларини бажаришга сафарбар этишда аниқ тажриба тўплади.

Район партия комитети ҳузурида шатсиз саноат ва мақтаб бўлимлари, ўттиз кишидан иборат шатсиз инструкторлар институти ташкил қилинди. Улар орасида юқори маълумотли, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган коммунист-мутахассислар, пенсионерлар, новаторлар бор.

Шатсиз бўлимлар ва инструкторлар дастлабки кундан бошлаб-оқ ўз фаолиятини жонлантириб юборди. Улар райком бюросига шу куннинг ақвал темаларида 15 та яқин масала киритдилар. Шатсиз инструкторлар В. А. Семирко ва меҳеб ва трюкотаж фабрикаларида бўлиб, қабул қилинган қарорларнинг ижросини текширди. Ўш қўйилган камчиликларни очиб ташлади, давлат планларининг бажарилиши, ишчилар орасида оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратилган конкрет тақдир ва мулоҳазалар тақдим этди. Шатсиз инструктор М. Т. Максимова, А. М. Нурбаев, О. Икромов ўртоқлар ҳам ташаббус қўриштириш иштироқлари.

Партия ташкилотлари иқобий тақрибларни оммалаштириш бошладилар. Олти жойда жамоатчилик асосида ишлайдиган сиёсий-оқартув кабинетини, 9 та халқ университети, 900 дан ортиқ пропаганда ёрдам кўрсатувчи методик, совет, педагогика билимлари университетини ташкил қилди. Уларда 1500 дан ортиқ коммунист жамоатчилик асосида иш олиб борилади.

Киров район партия комитетининг иқиди бўлиб ўтган пленуми «Партия ташкилотларида жамоатчилик асосида ишлайдиган кучайтириш ташкилотлари ҳақидаги масалани муҳокама қилди. Докладчи райком секретари В. А. Раскокин, музокарада сўзга чиққан нотичлар бу соҳада эришилган ютуқларни таъкидлаш билан асосий диққат-эътиборни галдаги вазифаларга қаратдилар.

Пленум қатнашчилари жамоатчиликнинг ташаббускорлигини янада кучайтиришга қаратилган қуйидаги тақдир ва мулоҳазаларни айтдилар. Ҳозирги вақтда давлат планларининг тақдирини ҳал қилувчи давлат саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотларининг бутун фаолиятида жамоатчиликнинг актив иштирок этишини таъминлаш керак. Унинг қандай формалари қайси ташкилотга мос келадими — буни олдиндан аниқлаб олиш зарур. Базини кишиларга, хусусан коммунистларга партия топириги берилди, айрим ком-

мунистлар эса, ўзининг «иш билан банд»лигини рўқча қилиб, партия топиригини бажармасликка уринади. Масалан, Тошкент Давлат университетининг ўқитувчиси фан кандидати Манеда, район иқиди комитети ҳузуридаги маданият бўлимининг мудири Солиқова ўртоқлар ишдан кейин ҳақ олмасдан жамоатчилик асосида ишладан бош тортганлар. Бундай ҳолга чек қўйиш керак. Ҳар бир кишига ихтисоси ва ташкилотчилик қобилиятига қараб партия топиригини бериш, унинг ижросини мунтазам текшириб бориш керак. «Сўз бердингми, устидан чиқ, мажбурийат олдингми, бажари!» Жамоатчилик ана шундай шпор остида ишлаши зарур. Бундай расмийчиликка йўл қўйилмаслиги керак.

Ўринсиз йиғилишлар, мажлис-бозилар, кўпмажлис, ташаббускорлик кучайтирилсин. Етти йиллик план топириқларини мунтазам равишда бажаришга қаратилган ҳар қандай йиғилиш ишлаб чиқаришга даъват қилинсин. Бошланган иш охирига етказилсин, ва ниҳоят, жамоатчилик асосида ишлайдиган кишиларга ёрдам кучайтирилсин. Ана шундангина жамоатчиликнинг рол, таъсир доираси янада кенгайди.

Жамоатчилик районини намуналик жамоат таътиб ўриятган, юқори маданият, коммунистлик меҳнат раёнига айлантириш учун курашувчилар. Районда коммунистлик меҳнат бригадалари ва зарбдорлар сари тобора кенгайибди. Кўпгина ишчилар, инженер-техник ходимлар онгли равишда илгор, кўп маош оладиган вачтақлардан қўлоқ, кам маош туланидиган вачтақларга ўтиб ишлайпти. Олимлар пулси лекция ўқияпти, медицина ходимлари беморларга бепул медицина ёрдами қўришати. Айрим уйно-театрлар контролерсиз ишлайпти, сотувчиси магазинлар, кассирсиз кассалар қўйлапти. Шанбақилар ўтказиш одат тусига кирипти. Буларнинг ҳаммаси партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг жамоатчилик активларга таъкид кенг меҳнатшарлар орасида олиб бораётган самарали ишнинг натижаларидир.

Пленум кўпчилигининг барча соҳаларида ишчи жамоатчилик асосида ташкил қилишни кучайтиришга қаратилган тақдирлар белгилади.

М. НАЗАРОВ,

НУРОТАДА КЕНГАШ ВА ВИСТАВКА

НУРОТА. («Қизил Ўзбекистон» мухбири). Ўзғал табиий манзарали Нурота бағридаги 420 дан ортиқ отарда 320 минг бош кўй боқилмоқда. Касб-корни ва фикр-нигири бўлиб бу ерлик меҳнаткорлар кишини-ёни тоғ ошиб, адр кезиб, яйловдан-яйловга қўчиб олтин бойлик етиштиришлар.

Нуроталиқлар 1961 йилда чорвачиликнинг асосий тармоғи бўлган қўйчилик бўлган бу ерлик меҳнаткорлар кишини-ёни тоғ ошиб, адр кезиб, яйловдан-яйловга қўчиб олтин бойлик етиштиришлар.

Област чорвадорларининг яқинда Нуротада бўлиб ўтган кенгаши ана шу социалистик мусобақа ва ташаббускорлик ақулиларга бағишланди. Олинган социалистик мажбуриятларининг бажарилиши ва 1962 йил режалари ҳақида Нурота ҳамда Форш район партия комитетларининг секретариари Ч. Мўминов ва К. Ниезов ўртоқлар доқлад қилишлар.

Нуроталиқ қўйчиликлар бошланган ташаббус Самарқанд областининг колхоз ва совхозларига кенг қўйилди. Яқин натижаларга эришилди. Област давлатга қоракўл тери ва жун сотиш планини ошириб бажарди. Ҳар юз бош совлиқдан ўрта ҳисобда 100 тадан ортиқ кўй олindi.

Ташаббус байроқдорлари бўлган нуроталиқлар аниқсиз катта ютуқларини қўлга киритдилар. Давлат планиди 95 минг донга ўрнати 111 минг донга қоракўл тери ва қўйлаб жун сотилди. Ҳар 100

Охангарон цемент заводи яқин кунларда цемент ишлаб чиқара бошлайди. Корхона клинчек ишлаб чиқаришга киришди. Сиз бу суратда Охангарон цемент заводи қурилишида фидокорлик билан ишлаган ил-

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ҚУРИЛИШ ИНДУСТРИЯСИНИНГ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Партия ва ҳукуматимиз томонидан белгилаб берилган етти йиллик топириқларини муваффақиятли бажариш, республикамизда, жумладан, Қорақалпоғистон АССР да капитал қурилишининг моддий-техника базасини қисқа муддатларда барпо этишни тақозо қилади.

Қорақалпоғистон АССР да турли инерт материаллари қонлари маъжуа. Бу муҳим ҳам ашё ресурсларидан фойдаланиб, замонавий қурилиш конструкциялари ва қурилиш материаллари ишлаб чиқаришни ташкил этиш мумкин.

Автоном республикада қурилиш материаллари саноатини янада ривожлантириш учун эса янги корхона қуриш ва эскирилган мукамал техника билан жиҳозлаш лозим.

Республикада силикальцит блоклари ишлаб чиқариш учун катта имкониятлар бор. Аммо ҳозиргача ҳам шу имкониятлардан фойдаланилма-йпти. 1960 йилда ишта тузирилган Нукусдаги силикальцит буюмлари заводи технология процессини унумсизлиги ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг ёмонлиги тудайил маҳсулотнинг асосий турларини ишлаб чиқариш бўйича ўзини оқламади.

Қорақалпоғистон АССР да капи-

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Тошкент темир йўли Урсатевск бўлимининг темир йўлчилари юк ортиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Улар бу муваффақиятга янги техникани кенг жорий қилиш тудайил эришдилар. Янги техникани жорий қилиш поездларнинг қатнов тезлигини оширишга, юкларнинг белгиланган жойга етказиб берилишини тезлаштиришга, шунингдек қўпгина юк ортиш-юк тушириш ишларини механизациялашга имкон берди.

Самарқанд, Каттақўрғон ва бошқа саноат марказларидаги саноат корхоналарининг тармоқ йўлларида юк ортиш ишлари тўла механизациялаштирилди. Урсатевск станциясида стрелкаларни бошқарув пультадаги бир киши қўриб турадиган бўлиди. Бўлим участкаларидан бирда йўлга темир-бетон ишпаллар ёти қилинган ҳамда юкларнинг жадал ташинишга имкон берадиган автоматик блокловчи қурилди.

Урсатевск йўли илгиргача пландан ташқари яна ўн минг тонна халқ хўжалик юкларини ортадилар. Шу билан йўлнинг беш бўлимидадан утаси йиллик планини муддатидан олдин бажарди. (ЎЗТАГ).

ЗАКАЗЧИ БИЛАН ПУДРАТЧИ НОАҲИЛ БЎЛГАЧ...

Қурилишларда заказчи ва пудратчи бўлади. Уларнинг мақсади бир: қурилишни тезроқ битказишдир.

Заказчи ва пудратчи қанчалик ақил бўлиб, бир еқадан бош чиқариш ишласа, бир-бирининг фикр ва талабларига қўлоқ солса, қурилиш ҳам шунчалик тез битди.

Лекин Фарғона азот-ўғит заводи қурилишида бутунлай бошқача манзарани кўрсатди. Катта кименинг бу гигант корхонаси шу йилдек ишта тушириш керак эди. Лекин қурилиш майдонини қўздан кечирган киши шундай хулосага келадикки, бу корхонанинг ҳали-бери битирилган дарак йўқ.

Қурилишда қанчалик учун заказчи Ўзбекистон халқ хўжалиги кенгашининг ким саноати бошқармаси бутун айбон пудратчи — Фарғонадаги 8-трестнинг ичкини қурилиш бошқармасига юкласа, қурилиш бошқармаси раҳбарлари бунинг учун бирдан-бир айбдор деб вақазчини кўрсатади.

Қурилатган завод дирекцияси (директори М. Бўрибоев, бош инженери Х. Марғилов, директорнинг қурилиш ишлари бўйича ўринбосари Л. Соболев ўртоқлар), завод учун керакли асбоб — ускуналарнинг баъзиларини етишти-

корхоналарга ўз вақтида заказ қилмаганлар. Шунинг оқибатида, кўпгина асосий ускуналар ўрилатилган бўлса ҳам, кичик бир деталнинг йўқлиги сабабли бу ускуналарни ишта тушириб бўлмайд.

Совет Иттифоқининг узоқ шарҳларидан келтирилган асбоб ускуналарини бир еққа қўйиб, республикамизнинг саноат корхоналари етказиб берадиган маҳсулотларни олайлик. Тошкентдаги 1 ва 2-темир-бетон заводлари буюм-корлик материалларини кечикти-

лари асосида барпо этиладиган қурилиш комбинати катта аҳамиятга эга бўлади. Бу комбинат етти йиллик давомида Ўзбекистон Қурилиш министрлиги томонидан қурилади.

Лойиҳалар тузилади. Маҳаллий ҳам ашёдан фойдаланиш йўллари белгилади. Ўш бу планларни рўй-ёбга чиқариш керак.

Я. ТОЛСТОНОГ,
«Ўзгирселектрон»нинг эконо-мист-инженери.

ЖУРНАЛЛАРИНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

„ПАРТИЯ ТУРМУШИ“

«Партия турмуши» журна-нининг 12-сон «Съедини тарихий хўжалиқлар — жанговар ҳаракат программаси» сарлавҳали бош мақола билан очилди. Бу сонда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. Баковнинг «Советлар коммунизми қурилиши кенг авж олдирилган даврда», иқтисод фанлари кандидати А. Цамуталининг «Колхозлар — деҳқонлар учун коммунизм мантаси» сарлавҳали мақо-лалари эълон қилинган.

«КПСС XXII съездининг делегатлари сузалайдилар» рубрикаси остида Шовот районидидаги Киров номили колхозининг авено бўшлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Дусованин «Янги имкониятлар», Тошкент шаҳридаги 153-қурилиш трестининг бошқарувчиси Р. Репиннинг «Тез, тежамли ва пухта қилиб қурайлик», Тошкент қўйчилик комбинати 3-йигрув фабрикасининг смена мастери В. Пидинованин «Партия қарорлари илҳомлантиради», Калинин районидидаги «Коммунизм» колхозининг сўт соғувчиси Р. Бурюнованин «Янада яхшироқ меҳнат қиламиз», «Ўзбексельмаш» заводи механика йигув деҳқининг тоқари М. Миробидовнинг «Етти йиллик — беш йилда» сарлавҳали мақо-лалари берилган.

Журналининг «Хат ва кабарлар», «Хўжолар, очерклар, лавҳалар», «Пропандистлар ва агитаторларга ёрдам», «Партия қорониниси» бўлимларида ҳам партия ҳаётига оид кўпгина қизиқарли материаллар бор.

Ю. ЮНУСОВ,

юбормонлар, бунинг устига шу корхоналардан келган маҳсулотларнинг кўпи сифатсиз бўлиб, брак қилинмоқда. Фарғонанинг ўзида жойлашган 8-трестга қарашли бинокорлик материаллари комбинати (директори ўртоқ Б. Любовецко) айниқса қурувчиларнинг қўлини ушломқода. Бу корхона материаллар етказиб бериш юзасидан тузилган ҳамма графикаларни бузди. Темир бетон буюм-ларни, дарвозалар, ашиқлар, деразалар ва бошқа дурдгорлик буюмларини жуда кечикти бермоқда.

Қурувчиларнинг ишда ҳам катта камчиликлар бор. Яумладан, қўпгина оғир ишлар яхши механизациялаштирилмаган. Қурилиш майдонидида бинолар қиради, бўли-дозорлар, экскаваторлар, шувол машиналари етишмайди. Ишчи ташкил қилиш ҳам кўнгилдангидек эмас. Вир бригада ёни участка коллективини бирон ишни бажариш турғанида бетон, ёғоч ёки бошқа материал тугаб қолгудек бўлса, қурувчилар дарҳол бошқа ишларга жалб қилинмайди.

2-қурилиш бошқармаси коллективини ким корхонасини биринчи марта қуриши. Қурувчилар ва ҳатто малакали мутахассислар ҳам бу мураккаб корхонанинг айрим ишшотларини қуришда катта қийинчиликларга дуч келмоқда. Лекин заказчи билан пудратчининг ноаҳилиги шундай ярамас тус олганки, завод дирекциясининг малакали кимёгар ходимлари бекор қоралар юрадиларин, аммо қурувчиларга зарур маҳсулотларни бермайдилар. Қолдики, ҳозир ҳали қачон битиши номатлум бўлган заводнинг бутун раҳбар ходимлари тенглаб олинган. Юқорида айтилган раҳбар — ходимлардан ташқари қанчалар бўлимининг бошлиғи, беш кишидан иборат техника бўлими, бош механик, бош энергетик, цехларнинг бошқилари, техника раҳбарлари, механиклар — ҳаммаси бўлиб 50 дан ортиқ киши бир неча ойдан бери маош олиб ишлайпти.

Қўрииб турибдики, заказчи билан пудратчининг ноаҳилигидан қурилиш қўзғилди кетипти, ишларнинг сифати кўнгилдангидек эмас.

Қурилиш орагига суръатган яна бир сабаб бор. У ҳам бўлса, корхонани сув билан таъминлаш масаласида рўй берган қийинчи-ликлар. Корхонани таъминлаш учун қучуриги 8 метрдан 18 метргача бўлган 8 та катта қудуқ қазилди. 2-қурилиш бошқармаси бу қудуқларни қанчалар қанчалар бўлимининг бошлиғи, беш кишидан иборат техника бўлими, бош механик, бош энергетик, цехларнинг бошқилари, техника раҳбарлари, механиклар — ҳаммаси бўлиб 50 дан ортиқ киши бир неча ойдан бери маош олиб ишлайпти.

Қўрииб турибдики, заказчи билан пудратчининг ноаҳилигидан қурилиш қўзғилди кетипти, ишларнинг сифати кўнгилдангидек эмас.

Қурилиш орагига суръатган яна бир сабаб бор. У ҳам бўлса, корхонани сув билан таъминлаш масаласида рўй берган қийинчи-ликлар. Корхонани таъминлаш учун қучуриги 8 метрдан 18 метргача бўлган 8 та катта қудуқ қазилди. 2-қурилиш бошқармаси бу қудуқларни қанчалар қанчалар бўлимининг бошлиғи, беш кишидан иборат техника бўлими, бош механик, бош энергетик, цехларнинг бошқилари, техника раҳбарлари, механиклар — ҳаммаси бўлиб 50 дан ортиқ киши бир неча ойдан бери маош олиб ишлайпти.

Қўрииб турибдики, заказчи билан пудратчининг ноаҳилигидан қурилиш қўзғилди кетипти, ишларнинг сифати кўнгилдангидек эмас.

Қурилиш орагига суръатган яна бир сабаб бор. У ҳам бўлса, корхонани сув билан таъминлаш масаласида рўй берган қийинчи-ликлар. Корхонани таъминлаш учун қучуриги 8 метрдан 18 метргача бўлган 8 та катта қудуқ қазилди. 2-қурилиш бошқармаси бу қудуқларни қанчалар қанчалар бўлимининг бошлиғи, беш кишидан иборат техника бўлими, бош механик, бош энергетик, цехларнинг бошқилари, техника раҳбарлари, механиклар — ҳаммаси бўлиб 50 дан ортиқ киши бир неча ойдан бери маош олиб ишлайпти.

Қўрииб турибдики, заказчи билан пудратчининг ноаҳилигидан қурилиш қўзғилди кетипти, ишларнинг сифати кўнгилдангидек эмас.

Қурилиш орагига суръатган яна бир сабаб бор. У ҳам бўлса, корхонани сув билан таъминлаш масаласида рўй берган қийинчи-ликлар. Корхонани таъминлаш учун қучуриги 8 метрдан 18 метргача бўлган 8 та катта қудуқ қазилди. 2-қурилиш бошқармаси бу қудуқларни қанчалар қанчалар бўлимининг бошлиғи, беш кишидан иборат техника бўлими, бош механик, бош энергетик, цехларнинг бошқилари, техника раҳбарлари, механиклар — ҳаммаси бўлиб 50 дан ортиқ киши бир неча ойдан бери маош олиб ишлайпти.

Қўрииб турибдики, заказчи билан пудратчининг ноаҳилигидан қурилиш қўзғилди кетипти, ишларнинг сифати кўнгилдангидек эмас.

Қурилиш орагига суръатган яна бир сабаб бор. У ҳам бўлса, корхонани сув билан таъминлаш масаласида рўй берган қийинчи-ликлар. Корхонани таъминлаш учун қучуриги 8 метрдан 18 метргача бўлган 8 та катта қудуқ қазилди. 2-қурилиш бошқармаси бу қудуқларни қанчалар қанчалар бўлимининг бошлиғи, беш кишидан иборат техника бўлими, бош механик, бош энергетик, цехларнинг бошқилари, техника раҳбарлари, механиклар — ҳаммаси бўлиб 50 дан ортиқ киши бир неча ойдан бери маош олиб ишлайпти.

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» ГАЗЕТХОНЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Тўртқил. Бу ерда «Қизил Ўзбекистон» газетхонларининг конференцияси бўлиб ўтди. 400га яқин газетхон қатнашган бу конференцияда «Қизил Ўзбекистон» газети редакциясининг бўлими мудири Х. Нумонов газетанинг ўн бир ойлик фаолияти ҳақида хисобот берди.

Хисобот юзасидан музокараларда сўзга чиққан ўртоқлар «Қизил Ўзбекистон» газетасининг ақини ишларини қўришти билан бирга газета фаолиятидаги камчиликларини тақдир қилишди. Кимё билан тақдир ва маҳсулотлар берилар.

Мозилова номили савона йиллик маънавий директор ўртоқ Рама-бова газетда мактаб ҳаётига доир мақолалар ҳам ериштирилганлигини, таърифларни ўқитишларининг иш ме-тодлари наман-кам етказилганини айтди.

Ленин номили колхоз раиси А. Ша-рипов ўз сўзиди бундай деди:

«Қизил Ўзбекистон» — республика механизацияларининг семил газетаси. Виз бу газетда қизил-қизил мақолалар, очерклар, фельетонлар, хўжолар ўриб турмузи. Ленин газетда қишлоқ хўжалик ишчиларининг таъриблар етарли ериштирилган. Уларнинг бой таъри-блар пропанда қилинган.

Рама-бова номили бўлимининг муди-ри В. Аббосов, ўқитишчи Нуримов, Исламгулова ва бошқа ўртоқлар ўз сўзларида фан, маданият, ишориф соҳаларини қўриб ериштиш, газетанин «Нашар» бўлими тез-тез чиқиб туришини талаб атидилар.

С. МАМАНОВ,
«Қизил Ўзбекистон»нинг шатсиз мухбири.

ҚИШЛОҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ШТАТСИЗ ФАН БЎЛИМИ

ОРЖОНИКИДЗЕ (Тошкент области), 20 декабрь. (ЎЗТАГ). Оржоникидзе қишлоқ район партия комитети ҳузурида шатсиз фан ва мактаб бўлими ташкил этилди. Янги физика институтини директорининг ўринбосари Я. Тўрқулов бу бўлимининг мудири қилиб тасдиқланди. Шатсиз бўлим составида илмий тадқиқот муассасаларининг ходимлари ишлайди.

Янги бўлим райондаги илмий муассасаларининг фаолияти устидан партия контролини қўйиштириш, фан ютуқларининг ишлаб чиқаришига тезроқ жорий қилинишига ёрдам бериш лозим.

Оржоникидзе райони — ашиқ тадқиқот марказидир. Бу ерда Ўзбекистоннинг чорвачилик, селекция соҳасидаги етаси илмий муассасалар, Бутуниттифоқ Пахтачилик илмий текшириш институтини, Богдорчилик, умумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институтини ишлайди. Районда 55 та мактаб бор.

Шатсиз бўлимининг биринчи мажлисида иш плани тасдиқланди. Яқин кунларда қишлоқ райони ишталгиччиликнинг салтичи қақирши, иқтидо-рий конференцияга етилиши, илмий тадқиқот муассасаларининг илгор тажрибасини умумлаштириш, шунингдек илгор тажрибани кенг пропанда қилиниши ташкил этиш мўлжалланди.

СЎНГИНГ ПОЧТАДАН

Қизлар қалбини тароналари

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг шу йил 20 декабрь сонидида юқоридаги сарлавҳа остида ада-бият сифатсиз босилиб чиқди. Са-ҳифага коммунизм, Ватан, бахт, ёшлик, муҳаббат, меҳнатсеварлик тўғрисидаги шеърлар ва М. Жало-лиднованинги янги қиёоси ки-ритилган. Бу саҳифанинг автор-лари Фотима Тоштова

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯ—МЎЛ ҲОСИЛ ВА АРЗОН ПАХТА ЕТИШТИРИШНИНГ ГАРОВИ

Ўртоқ ТЮПКО кенгашда сўзлаган нутқида 1962 йилда менинг бригадам бир центнер пахта таннархини камайтириб 6 сўмга келтиради, деди. Бу жуда соз. Ўртоқлар, мана сизга намуна, шунга тенглашмоғингиз керак. Каттадан-кичик ҳаммангиз эга шу одамдан ўрганишингиз ва унинг тажрибасини қўлланишингиз керак. Бу—меҳнатни ташкил қилишда қўйилган чинакам катта қадамгина бўлмай, коммунизм сари қўйилган қадамдир. Чунки коммунизм—энг юксак меҳнат унумдорлиги демакдир.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

ДЕВКОР

КОНТОРАГА яқинлашганда станция ходимларидан бирини учратдим.

— Валентин Тюпкони қардан топса бўлади? — Уни даладан топасиз, — деди ҳалиги киши, — шу тоғда у идорада ёки уйда ўтирармиди, тушун оқвагини ҳам хотини далага олиб бориб беради.

Мана, кенг дала. Ҳаммаёқ юнғир шудгор. Аччиққина изгирини эсепти. Ҳозиргина шивала ўтган ёмғирдан кейин булут орасидан «ярқ» этиб чиққан қуёшнинг нури ажойиб манзара ҳосил қилди. Кун тушиб турган ерлар ярқираб, булут қўланга солиб турган жойлар қорайиб қўйнарди. Бедапоя тағида нутуриб ётган тулпор плуг агдариб ташлагандан кейин бузуқлиқ ҳовар чиқарар эди.

Узоқдан кўз элгар-лағамас ишлаб турган икки трактор ўрнида. Бирини шудгорни қўндалангига кесиб эгит оляпти, иккинчиси бедапояни бўзиб шудгор қилипти. Лекин буларнинг иши одаданингини бошқароқ. Одатда ҳайдов трактори билан ер айланасига ёки зағон усулда бир томондан бориб, иккинчи томондан қайтиб қайдалар эди. Бу ерда бўлса, трактор ўқдай бир издан бориб-келиб, тулпорни бир томонга агдарипти.

Тракторчи бериги бошга этиб келгандан кейин плугни юғариб, тракторни турган жойида чир айлантириб яна ўша изга солиди, кабинадан сақраб тушиб, биз билан кўришди. Маълум бўлишча, у тракторга бир-бирига қарама-қарши икки плугни тиркаб олган экан. Борнида ўнг томондан плугни ерга ботириб, чап томондангисини кўтариб юғри, қайтишда эса, чап томондангисини ерга ботириб, ўнг томондангисини кўтариб юғри экан. — Бу — ер ҳайдалашнинг янги усули, — деди Валентин Тюпко, — зағон усулда ҳайдалганда биринчи издаги агдаришдан тулпор марза, охириги изнинг ўрни эса, ариқча бўлиб қолади. Уни қайтадан текислашга тўғри келади. Бир издан бориб келганда эса, бунга йўл қўйилмайди, иккинчидан, бу усулда ҳайдалашда тракторнинг бечор юришга бутунлай хотима берилади, иш унумли бўлади. Ер текис, сифатли ҳайдалади.

Биз иккинчи тракторнинг нима учун шудгорни йўналдангига кесиб эгит оляётгани билан қизиқдик.

— Бу ҳам янги агротехника усули, — деб тушунтирди у, — ерин қишда сувга бўйири олишимиз, лекин шудгорнинг сифатини бузмаслигимиз керак. Агар сувни ёпасига босиб туриб қўйсан ер ўтириб қолади. Пастроқ жойда ҳалқиб бўлиб, дунроқ ерлар сувга қонмайди. Чунки эгитлар оралиқ сугорилганда эса, сув ерга яхши сиғиб, ҳаммаси бир хилда намиклади. Тупроқнинг структураси яхшиланади.

Шу икки минутлик суҳбатнинг фан Валентин Афанасьевич Тюпконинг моҳир механизаторгина эмас, балки илгор агротехникани ҳам чуқур эгитлаб олган новатор ва етук пахтакор эканлигини кўрсатиб берди.

У биз билан галлашар экан, дам бизга, дам тракторига қараб юғри эди. Бундан унинг вақтини қизғанаётгани сезилиб турарди. Биз уни ишдан қолдирилмаслиги учун суҳбатни дам олиш пайтида давом эттирсак, деган истакни билдирик, бу унга ҳам маъқул тушди. Ўртага ўтириб, моторни гуриллатиб юборди. Биз кўш плугни ажойиб тракторнинг ишини томоша қилиб қолдик.

Пўлдан ўтиб бораётган икки мўйсариди шу ерга келганда ҳасарларига суяниб, тракторнинг ишига разм солиб қолдилар. — Ашурали ака, — деди бири иккинчиси, — бунақа бедапояларни бузиш учун кичка гавоин сиғиб, негиза ҳўкиннинг бели узилар эди. Қаранг-а, ерининг қиңдиғини сугуриб оляпти.

— Бугунги айтмасизми, — деди иккинчиси, — бу Валентин дегани роса девкор чиқди, бир ўзи қўлга кетмон ушламасдан 20 азаматнинг ишини қилиб, пахтадан тоғдай хирмон кўтаряпти. Устозига раҳмат!

МЕХАНИЗАЦИЯНИНГ

БЕШИГИ

ЯНГИЙЎЛДАН ўтиб Чинозга борадиган катта асфальт ва темир йўлининг чап томониданги текис далаларда қилинаётган иш бу ердан ўтган ҳар бир йўловчининг диққат-эътиборини ўзига тортади. Бу ерда ишлатилган янгидан-янги хилма-хил машиналарнинг қўни ҳали бошқа жойларда ҳам кўрилади. Чунки, пахтачиликни комплекс механизациялаш учун конструкторларимиз яратган, Ватанимиз санаяти ишлаб чиқарётган энг янги машиналар биринчи марта шу ерда сиғиб юришди, ундан кейин бошқа жойларга тарқатилади. Шунинг учун ҳам бу машиналар ҳаммаси қизиқтиради.

Бу ерда республикамизнинг область ва раёнларидан пахтакорлар, механизаторлар, агриномлар, шунингдек қардош пахтакор республикаларнинг вакиллари тез-тез келиб, бу машиналарнинг иши билан танишдилар. У қандай қилиб ишлатилиши ўрганидилар.

Яқинда ўртоқ Никитин Сергейвич Хрушчов, Ўрта Осиё Давлат машина-синаш станцияси

келиб, унинг ишлари билан муфассал танишди. У чигитни уларга белгиланган миқдорда оқадиган янги селлакалар, тўрт қаторли янги пахта тарадиган машиналар, гўзалоя юладиган агрегатлар, гўзани сунғий ёмғир ёғдириб ва эгилувчан кувурлар орқали сугорадиган янги машиналарнинг ишлари билан қизириб танишди. Айниқса ўртоқ В. А. Тюпконинг бу машиналарни ўз пахта даласида ишлатиб, яхши натижаларга эришганлигини мамун бўлди.

1954 йил ноябрь ойида пахтачиликни янги ривожлантириш масаласи юзасидан пахтакор республикаларнинг ўртоқ Н. С. Хрушчев иштирокида бўлиб ўтган кенгашида пахтачилик ишларини комплекс механизациялаш ва шу асосда ҳосилдорлигини ошириш юзасидан жуда муҳим тадбирлар белгиланган эди. Ўша кенгашда ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳамма ерда чигитни квадрат-уялаб экишга, гўза қатор ораларини механизация билан икки томонлама ишлашга ўтиш зарурлиги ҳақида қимматли маслаҳатлар берган эди.

Ана шундан кейин республикамиз пахтакорлари ўртасида пахтачилик ишларида комплекс машиналарни қўланиб, кетмонни улоқтириб ташлаш, қўл меҳнатини кескин камайтирган ҳолда мўл ҳосил етиштириш ва пахтанинг таннархини арзонга тушириш ҳаракати кенг ажиб олиб кетди. Бу ҳаракатда Ўрта Осиё Давлат машина-синаш станциясининг механизатори В. А. Тюпко бир неча йилдан бери биринчи ўринни эгаллаб, ҳаммага намуна кўрсатиб келмоқда. Пахтачилик ишларини комплекс механизациялаш тарихи ажойиб совет кишиси, ташаббускор коммунист В. А. Тюпко номи билан боғлиқ деса бўлади. У конструкторларимиз яратган ажойиб янги машиналарни фақатгина кўришгина эмас, балки уни амалда ишлатиб, уларни пахта далаларида кенг татбиқ қилиш йўллариини кўрсатиб бермоқда. У янги машиналарнинг айрим нуқсонларини сезирилди билан пайқаб, бу нуқсонларни тузатишда, уни янада тақомиллаштиришда конструкторларимизга ва бу машиналарнинг ишлаб чиқариладиган заводларнинг инженер-техника ходимларига катта ёрдам бермоқда.

В. А. Тюпко пахта етиштиришга қўл меҳнатига—кетмонга қарши кураш бошладиган билан партия ва ҳўкумат томонидан маъ. Бу тизим пахтакорлари олдида қўйилган улака-вазифаларнинг муваффақиятли бажаришга катта ҳисса қўшмоқда. Шунинг учун унинг ишга қўйилиши билан натижаларини бўлишга қарор учун энг оғир машаққат. Ахир, пахта ти сарфламаган, кетмон ирият—қўл меҳнатдан юқори ҳосил оқлатмаган ҳолда пахта етиштириш кишимиз иш ва энг арзон сиз.

НОВАТОРНИНГ ИШ ТАЖРИБАЛАРИ

ВАЛЕНТИН ТЮПКО агротехника ва ил-туғайли бир неча усулларини кенг қўланиш арзон пахта ега йилдан бери энг юқори ва йилда унинг гўштиришда, Айниқса 1961 йили. У яришган ютуқлари ҳаммаси қўшмоқда. Биз ердагисини—суччи Тошпўлат ва 24 гектардан бирга 12 гектар ерда беда ридан планс ерда пахта эгитириб, ҳар гектардан ҳоцаги 30 центнер ўрнига 38,8 центнер бир ил олишга муваффақ бўлди ва олтин» етиш ҳисобига 45,5 тоннадан «оқ машина иштирди. Ҳосилнинг 96 проценти маси тайилан териб олинди. Пахтанинг ҳамди. Бу ердаги пунктга қўнқаровчи ташил-мажличнинг натижасида дондор механизатор мави утда энг арзон пахта етиштириб, замани (айратда қолдириб. Бир центнер пахта-етштириш учун 7,5 киши-соат сарф-бара. Бу эса, ўтган йилдагига нисбатан икки таннар камроқдир. Бир центнер пахтанинг Ярхи 6 сўм 90 тейинга тушди.

республикада бўлиб ўтган Ўрта Осиё йиғилишлари, Озарбайжон ССР ва жанухо-Қозғистон областлари қишлоқ хўжалик йиғилишнинг кенгашида сўзлаган нутқида кўк Н. С. Хрушчев бу рақамларни Ўзбекистон ССР совхозларидаги кўрсаткичлар билан таққослаб кўрсатди. Масалан, совхозларда бир кишига 3,15 центнер ер тўғри келиб, бир центнер пахтага 52 киши-соат сарфланган, ҳар бир ҳодим ҳисобига 4,7 тонна пахта етиштирилган ва бир центнер пахтанинг таннархи 25 сўм 30 тейинга тушган бўлса, Тюпко асосида бир кишига 12 центнер ер

ВАЛЕНТИН ТЮПКО.

тўғри келиб. Бир центнер пахтага 7,5 киши-соат сарфланган ва ҳар бир киши ҳисобига 45,5 тоннадан ҳосил етиштирилиб, ҳар бир центнер пахтанинг таннархи 6 сўм 90 тейинга тушган.

— Ўртоқлар, мана, сизга намуна, — деди ўртоқ Н. С. Хрушчев, — шунга тенглашмоғингиз керак. Каттадан-кичик ана шу одамдан ўрганишингиз ва унинг тажрибасини қўлланишингиз керак. Бу—меҳнатни ташкил қилишда қўйилган чинакам қадамгина бўлмай, коммунизм сари қўйилган қадамдир. Чунки, коммунизм—энг юксак меҳнат унумдорлиги демакдир.

Валентин Тюпко эришган ютуқларининг «сири» нимада? Унинг ишида ҳеч қандай ўзгача сир ёки мўъжиза йўқ. * У ишлатётган машиналар бошқа қолхоз ва совхозларда ҳам бор. Ган шундан, новатор механизатор пахта етиштиришда комплекс машиналарни ақл-идрок билан ишлатиб, қўл меҳнатига иш қолдирилмаслигини бўзлайди. Қайси иш қандай машиналар билан, қайси муддатларда бажарилишини ва ишнинг ҳаммини аниқ белгиллаб олади. Қўл билан қилиш учун фақат айрим ишларнинг бир қисминига қолади. Бу ишларнинг ҳамми умумий дала ишларининг 3-4 процентидан ошмайди.

Ўртоқ Тюпконинг ҳаммага ўрнак бўладиган иши шунки, у пахта етиштиришда илгор агротехниканинг барча қўндаларига қаттиқ риоя қилади. ҳар бир ишнинг ёз вақтида, мўлким қадар кам меҳнат сарф қилиб, юқори сифатли бажарилишга ҳаракат қилади. Унинг 1961 йилги иш тажрибалари қиссача қўйилгилардан иборат:

Чигит экиш учун ажратилган 24 гектар ер ўтган йилининг қузида ҳар гектарига 400 килограммдан суперфосфат солиб, 28-30 сантиметр чуқурликда шудгор қилиб қўйилди. Қиш фаслида чуқур эгитлар орқали қондириб яхоб берилди. Ўрта қўламда қизелланди. Унинг кетидан текислаштирилган кетига бора-на тиркаб, бир йўла ҳам дала текисланди. ҳам бора-на босилди. Чигит 60х60 сантиметр схемаси билан режа сими тўрттиб, мўлма қондирил ёрдамда уларга аниқ миқдорда ўрг ташлаб кетадиган селла билан апрель ойининг учинчи ўн қунида экинди. Бу билан анча уруғлик чигит иқтисод қилинди. Агар оддий усулда қаторлаб экилганда бир гектар ерга 100-120 килограмм, квадрат-уялаб экилганда 70-75 килограмм уруғлик сарфланса, Валентин Тюпко аниқ оқадиган селла билан ҳар бир уяга 4-5 тадан чигит ташлаб, бир гектар ерга атиги 20-22 килограмм уруғлик сарфлади.

— Биз бир неча йилдан бери ана шу селла билан чигит экимоқдамиз, — дейди ўртоқ Тюпко, — ер шароитига қараб ҳар бир уяга неча дона чигит экимоқчи бўлсангиз, бу селла худди шу миқдордаги чигитни санаб экиб беради. Шу туфайли биз гўзани ятаналаш сингари қўл меҳнат талаб қиладиган оғир ишдан қутилмоқдамиз.

Экинш билан бир вақтда бегона ўтларни

кимёвий усулда йўқотишга ёрдам берадиган гербицид дориини ҳам пурқалади. Бу—бир йиллик ўтларнинг кўкариб чиқишига йўл қўймасдан, қўл билан ўтқ қилишга хотима беради.

Бутун йил давомида гўза қатор оралари фақат механизаторлар билан ишланди. Гўза ёсиб даврида тўрт марта узунасига, уч марта қўндалангига култивация қилинди, 4 марта сугорилди. Култиваторга 5 та иш органи—3 та юмшатиғ ва 2 та пичоқ ўрнатиб, қатор оралари 50 сантиметр кенликда ва 15 сантиметр чуқурликда култивация қилинди. Уларнинг тағида фақат 5 сантиметр ҳимол зонаси қолди, холос. Сўнгги култивация қилиш билан бир вақтда сугориш учун эгит олиб кетилди.

Ушш даврида гўза икки марта озиқлантирилди. Биринчи озиқлантиришда гектарига 300 килограмм ҳисобидан азотли ўғит, иккинчи озиқлантиришда 300 килограмм суперфосфат ва 150 килограмм аммиак селитраси солинди. Гўзани озиқлантириш биринчи йилда таомоланди.

Ўртоқ Тюпконинг фикрича, гўза қатор ораларини 5-6 марта қайта-қайта култивация қила беришнинг унча фойдаси йўқ. Тупроқ ҳадёб мўзгатилаб, ерда нам яхши сақланмайди. Ундан кейин тракторларнинг қатор ораларида қўп юриши натижасида, ўсимликнинг бир қисми ноубуд бўлиб, қўчат сийрақлашиб қолади.

Бу ерда гўза қатор оралари 3-4 мартадан ортқ култивация қилинмайди. Шунда ҳам жуда эҳтиётлик билан, ҳар бир уядаги қўчатни то ҳосил етилгунча тўла сақлаб қолтишга қаттиқ эътибор берилади.

Бир неча йилдан бери гўзани сугоришда қўнқир юрадиган эгилувчан шланглардан фойдаланиб келинади. Қўп меҳнат талаб қиладиган эски усул ўрнига янги усул — эгилувчан кувурлар қўлланилиши иш унумини ошириш билан бирга қўл меҳнатини анча тежаб қолтиш имконини беради. Эгитларга бир мебрда керегага сув оқизилди, ҳамма ер бир хилда намланди.

Валентин Тюпко гўзани 1953 йилдан бери машина билан чеканка қилиб қолади. Бу йил «ЧВК-4» машинаси билан у 24 гектар ердаги гўзасини икки ярим кунда чеканка қилиб чикди.

Тюпко қўп йилдан бери «108-Ф» сорт чигит экади. Бу сорт ер шароитига мувофиқ бўлиб, ҳосилни машинада теришга ҳам қўлайдир. Аммо бу ўз-ўзидан бўлмади. Новатор механизатор экинш давридан бошлаб гўзани машина теримига мослаб ўстиришга алоҳида эътибор беради. Гўзанинг ҳамма парварishi ана шунга бўйсундирилади. Ортиқча гўлваб ўсиб кетишга ёки ётиб қолтишга йўл қўйилмайди. Бу ерда гўза тулпар тағидан шохлаб энг ўсади. Серҳосил, қўсқаклари йиринк бўлади. Шундай бўлса ҳам, гўза тулпарининг бўйи 80-90 сантиметрдан ошмайди. Агротехника тадбирлари тўғри қўлланилиши туфайли гўзалар барвақт гуллаб, қўсқаклар эрта етилади. Сентябрий ойнинг охирига бораганда далалардаги пахтанинг 60-70 проценти текис очилган эди.

Гўза қатор ораларини ишлаш тамом бўлиши биланқ ҳосилни машинада теришга тайёргарлик қилиди. Теримга тушиш олдидаги машина айланадиган жойлар очилди. 31 сентябрдан бошлаб теримга киришиб, «ХВС-1,2» машинаси икки марта юришда очилган пахтанинг ҳаммаси териб олинди. Қолган қўсқаклар эса, қўран териш машинаси билан бир йўла йиғили олинди.

Шундай қилиб, Валентин Тюпко 20 октябрдаёқ йиллик плани бажариб, гектаридан 30 центнердан пахта топириди ва 5 ноябргача йилги-теримни батамом тугатлаб, ҳар гектардан 38,8 центнердан ҳосил йиғиб олишга муваффақ бўлди. Йилги олтинг пахтанинг ҳаммасини Тюпконинг ўзи тайёрлаш пунктига қўнқаровчи етказиб берди.

Бўзи кишилар у билан бирга бир неча киши ишлаша керак, деб ўйлайди. Йўқ, ундай эмас. Тюпкога фақат гўзани сугоришда битта сувчи ёрдам берди, холос. Қолган ҳамма ишларини механизация билан ёлғиз ўзи бажарди. «У қандай қилиб улгуради» дейиш мумкин. Новатор механизатор пахтачиликда ишлатиладиган ҳамма машиналардан фойдаланиш иш жуда яхши эгаллаб олган. Шу билан бирга у машиналарнинг қуқидан унумли фойдаланиш, вақтни иқтисод қилиш, ортқча харажатларга йўл қўймаслиги учун машиналар билан бажариладиган ишларини бир-бирига қўшиб олиб боради. Чунки, ерни экишга тайёрлашда ер текислаштирилган машинага бора-на тиркаб, бир йўла икки ишни бажаради, чигит экишда эса, бир йўла бегона ўтларга қарши дори ҳам пурқаб кетади. Қа

тор ораларини култивация қилиш билан бир вақтда гўзани озиқлантириш учун ўғит солишини ҳам бажаради. Бу ишларни пахта бажариш учун у машиналарини бир йўла икки ишни қилиб кетишга тезда мослаштириб олади. Чавандознинг қўлига тушган ҳар қандай от ҳўшжолов бўлганидек, моҳир механизатор ишлатган ҳар бир машина унинг қўлида раво ва аниқ ишлайди.

КИШИ БОШИГА 70 ТОННАДАН

СОЦИАЛИСТИК Меҳнат Қаҳрамони Валентин Афанасьевич Тюпко КПСС XXII съездининг қарорларидан руҳланиб, етти йилдининг тўрттинчи йилида пахтачилик ишларини механизациялаш даражасини яна ҳам ошириб, пахта майдонини 40 гектарга етанаш, ҳар гектар ерда камиди 37 центнердан ҳосил етиштиришда бир центнер пахтадан етиштириш учун 5-6 киши-соат сарфлаб, унинг таннархини 6 сўмга туширишга қарор берди. У пахта майдонини кенгайиши мўносбати билан механизаторлардан Николай Миленькийни ўзига ёрдамчи қилиб олди. Келгуси йили у сугориши ҳам ўз зиммасига олиб, ҳар бир киши ҳисобига 70 тоннадан пахта етиштиришга аҳд қилди.

Бу юксак мажбуриятни тўла-тўқис бажариш учун у ўз ёрдамчиси билан келгуси йил мўл ҳосилга мустаҳкам замин тайёрламоқда. Пахта майдонининг ҳаммаси шудгор қилиб қўйилди, 12 гектар бедапоя пахта майдонига қўшилди. Ҳозир шудгор қилинган ерлар қўндалангига эгит олинди, яхоб берилмоқда.

1962 йилда 40 гектар ерининг 20 гектарига 60х60 сантиметр схемасида чигит экилади. Йилдан 20 гектарига эса, тажриба тариқасида кенг қаторлаб, қатор орасини 100 сантиметр, уларнинг 15 сантиметр қилиб чигит экинш мўлқаланади.

— Бу усул тажриба тариқасида синаб кўрилади, — деди ўртоқ Тюпко, — у қўл меҳнатини бутунлай тугатиши керак. Агар тажриба яхши натижа бера, бунадан кейин чигитни бутунлай ана шу схемада экишга қўмоқчимиз.

Ўртоқ Тюпко келгуси йили пахтачиликдаги бошқа ишларини айниқса, сугоришнинг механизациялаш ишга мўлқалламоқда. Гўзани эгилувчан кувур — сифонлар ёрдамида сугориш йўли билан гўзани сугоришга сарф бўладиган вақт янада қисқартирилади. Лекин ҳозирги мавжуд эгилувчан кувурлар оғир бўлиши билан бирга ишнинг эмас. Шунинг учун ўртоқ Тюпко химикларимиз олдида политиландан ана шундай эгилувчан кувурлар яратиб бериш талабини қўймоқда. Бундай кувурлар пахта етиштиришга бўладиган сарфларни тағин ҳам кўпроқ камайтиришга имкон беради. Бу сарфларнинг умумий миқдорини центнер бошига 4-5 киши-соатга келтириш мумкин деб ҳисоб-қилиди.

Валентин Тюпко бу йил пахта териш ва қўсак йиғиш машиналаридан яхши фойдаланади, терим ишларининг 96 процентини машиналаштирган бўлса ҳам, бу билан қаноатланмасдан, конструкторлардан терим машиналарини яна ҳам тақомиллаштириш беришини, тўқилган пахтада теришда қўл меҳнатига батамом хотима беришини илтимос қилмоқда. Шубҳа йўқки, яқин йиллар ичида унинг бу ҳақда талаблари амалга ошади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев айтганидек, комплекс механизациялаш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг ҳал қилувчи шартидир. Пахтачиликнинг қайси эканосида механизациялашнинг энг қийин томони нимада? Чигит экиш ва гўзани парварishi қилиш учун машиналар яратилган. Эҳтиётим, бу машиналар ҳали етарли миқдорда эмасдир. Лекин бу бугун бўлмаса, эртага ҳал бўлиб кетадиган масала. Виноба, ерни, ҳозирги вақтда асосий иш кадрлар тайёрлашга боғлиқ. Барча механизаторлар мавжуд машиналарни мукаммал эгаллаб олмақлари, уяга чигитни белгиланган миқдорда ташлаб кетадиган селла билан экинши сифатли ўт-қазмоқлари керак. Агар биз шунга эришсак, у ҳолда гўзани механизациялаш билан парварishi қилиш масаласи ҳал қилинган бўлади ва ҳамма жойда кетмон улоқтириб ташланади. Кетмон музейга топишлари.

Партия XXII съезида қабул қилинган Коммунисттик партия Программаси мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаташларига қишлоқ хўжалигини механизациялашнинг буюк истинболларини оқиб беради. Съезд қарорларида ва Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг докладыда пахтачиликни эўр куч билан ривожлантириш йўллари кўрсатилди. Республикамизнинг пахтакорлари 1962 йилда мамлакатга 3 миллион 350 минг тонна, етти йилдининг охирида эса, 4 миллион тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олдилар. Бу вазифани муваффақиятли бажаришда пахтачилик ишларини комплекс механизациялаш ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бунда Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутаты, новатор механизатор, уста пахтакор Валентин Афанасьевич Тюпконинг ватанпарварлик ташаббуси ҳамма учун намуна бўлиб хизмат қилади.

А. ШОРАХМЕДОВ.

«Қизил Ўзбекистон»нинг штатсиз бўлими мудир.

Янгиёул райони.

Суратда (чапдан ўнгга): 1. Валентин Тюпко ва унинг ёрдамчиси Николай Миленький ер қандай чуқурликда ҳайдалганини текширмоқдалар. 2. Шудгорга яхоб бериш. 3. Валентин Тюпко яхоб бериш олдида эгит олиш учун «КЗУ-03» агрегатини тай-И. Глауберман фотолари.

